

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/79/2021
Identifikačné číslo spisu:	1116207543
Dátum vydania rozhodnutia:	20.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1116207543.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. Š. C., bytom R. XXXXX/XX, N., zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Podbrezovská 34, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody 47 227,68 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25C/43/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2020, sp. zn. 5Co/197/2019, v spojení s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2021, sp. zn. 5Co/197/2019 a z 5. mája 2021, sp. zn. 5Co/197/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2020, sp. zn. 5Co/197/2019, v spojení s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2021, sp. zn. 5Co/197/2019 a z 5. mája 2021, sp. zn. 5Co/197/2019, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 21. januára 2019, č. k. 25C/43/2016-84 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 47.227,68 eur spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3408,46 eur od 11.10.2011 do zaplattenia, zo sumy 3408,46 eur od 11.11.2011 do zaplattenia, zo sumy 8277,50 eur od 08.12.2011 do zaplattenia, zo sumy 3408,76 eur od 11.01.2012 do zaplattenia, zo sumy 3508,76 eur od 11.02.2012 do zaplattenia, zo sumy 3508,76 eur od 10.03.2012 do zaplattenia, zo sumy 3508,76 eur od 11.04.2012 do zaplattenia, zo sumy 3388,76 eur od 11.05.2012 do zaplattenia, zo sumy 8448 eur od 09.06.2012 do 09.12.2012 a zo sumy 3478,76 eur až do zaplattenia, zo sumy 3478,76 eur od 11.07.2012 do zaplattenia, zo sumy 3478,76 eur od 11.08.2012 do zaplattenia a zo sumy 3478,76 eur od 11.09.2012 do zaplattenia, a to všetko v lehote 45 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že žalobca sa žalobou domáhal nároku na náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu za škodu vzniknutú nezákonným rozhodnutím s tým, že za nezákonné rozhodnutie, z ktorého vyvodzoval vznik nároku na ním uplatnenú náhradu majetkovej ujmy, označil rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29.06.2011, sp. zn. PL. ÚS 92/2011 (ďalej aj „disciplinárne rozhodnutie“). Žalobca si uplatnil jednak nárok na náhradu škody spočívajúcej v tej časti

jeho funkčného platu za obdobie 10/2011 až 09/2012, ktorý mu nebol v dôsledku realizácie disciplinárneho opatrenia, vo forme zníženia funkčného platu o 70 % na obdobie jedného roka vyplatený, ako aj náhradu trov disciplinárneho konania vedeného pred ústavným súdom. Žalovaná namietala právny základ nároku - absenciu zákonných podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu vymedzených v § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 514/2003 Z. z.“) konkrétne oponovala existencii nezákonného rozhodnutia (rozhodnutia, ktoré by bolo zrušené/zmenené pre jeho nezákonnosť) a nedostatku príčinnej súvislosti medzi uplatnenou náhradou majetkovej ujmy a rozhodnutím Ústavného súdu SR, z ktorého odvodzuje žalobca ním uplatnené nároky. Vzniesla tiež námietku premlčania žalobcom uplatnených nárokov. Žalovaná podľa okresného súdu nenamietala výšku žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody, ktorá bola spôsobená krátením jeho ročného funkčného platu v dôsledku realizácie disciplinárneho opatrenia, nesúhlasila však s výškou nároku na náhradu škody vzniknutej v dôsledku nákladov vynaložených žalobcom v súvislosti s právnym zastúpením v disciplinárnom konaní pred ústavným súdom a tvrdené zmenšenie majetku žalobcu o ním vynaložené náklady právneho zastúpenia považovala za nepreukázané. Súd sa zaoberal existenciou predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Z hľadiska výkladu teleologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno trvať na formálnom zrušení (zmene) tvrdeného nezákonného rozhodnutia. Splnenie tejto podmienky považoval súd za potrebné vykladať extenzívne. Pokiaľ šlo o nezákonnosť rozhodnutia ako predpokladu vzniku zodpovednosti štátu za škodu ním spôsobenú a o posúdenie, či v rozsudku Komory Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci C. proti Slovenskej republike sťažnosť č. 58688/2011 (ďalej aj „rozsudok ESĽP“ alebo „rozhodnutie ESĽP“) konštatované porušenie práva chránené Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) má za následok naplnenie predpokladu nezákonného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., dospel okresný súd k záveru, že zotrvávanie na požiadavke formálneho zrušenia (zmeny) nezákonného rozhodnutia by v tomto prípade bolo takou aplikáciou príslušných ustanovení všeobecne záväzných predpisov (v tomto prípade zákona č. 514/2003 Z. z.), ktorá by bola popretím podstaty a zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu, ktorá zodpovednosť je formulovaná ako objektívna. S ohľadom na v rozsudku citovanú judikatúru dospel súd prvej inštancie k záveru, že samotná skutočnosť, že rozhodnutie ústavného súdu nebolo zrušené, nemá za špecifických okolností tohto prípadu za následok vylúčenie zodpovednosti štátu za škodu, pretože nezákonnosť rozhodnutia bola deklarovaná v rozhodnutí ESĽP (poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/443/2013 ako aj uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3047/2013). Podľa okresného súdu rozhodnutie ústavného súdu naplňuje podmienku nezákonného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 z. č. 514/2003 Z. z., pretože zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie je zodpovednosťou objektívnou, teda nie je rozhodujúce, či nezákonné rozhodnutie bolo zrušené z dôvodov procesných väd, pre vady skutkových zistení alebo pre nesprávne posúdenie veci. Z rozhodnutí o návrhu žalobcu na obnovu konania (sp. zn. PL. ÚS 6/2013 a sp. zn. PL. ÚS 1/2016) a odlišných stanovísk k nim, vyvodil okresný súd záver, že obnova konania pred novelou ústavy uskutočnenou z. č. 161/2014 Z. z. bola neprípustná a po novele bola vo vzťahu ku disciplinárnemu konaniu žalobcu, tiež neprípustná minimálne z dôvodu zákazu retroaktivity. Teda právne postavenie žalobcu v právnom poriadku Slovenskej republiky sa žiadnym spôsobom neodlišovalo od právneho postavenia subjektu v obdobnej veci v českom právnom poriadku, teda aj v prejednávanej veci bolo možné poukázať na citované rozhodnutia českých súdov a ich závery.

1.3. K príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou prvoinštančný súd uviedol, že v konaní o náhradu škody zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, súdy posudzujú odlišné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu a môžu poskytnúť inú formu kompenzácie ako posudzuje Európsky súd pre ľudské práva. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím nie je porušenie právnej povinnosti orgánom štátu, ale zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť. Z toho vyplýva, že príčinná súvislosť musí byť posudzovaná a daná medzi majetkovou ujmovou poškodeného ako následkom a rozhodnutím, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené a nie medzi ujmovou a skutočnosťou, ktorá bola dôvodom pre zrušenie rozhodnutia. V konkrétnostiach prejednávanej veci teda súd skúmal vzťah príčinnej súvislosti nie medzi Európskym

súdom pre ľudské práva konštatovaným porušením práva žalobcu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru na prerokovanie jeho vecí pred neustranným súdom a ním uplatnenou majetkovou ujmom, ale medzi rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 92/2011, ktorého nezákonnosť konštatoval ESLP a majetkovou ujmom uplatnenou žalobcom. Súd teda posudzoval príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím ústavného súdu a majetkovou ujmom uplatnenou žalobcom, teda posudzoval vzťah príčinnej súvislosti medzi inými skutočnosťami ako to urobil ESLP vo svojom rozhodnutí. Dospel pritom k záveru, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu ujmy, ktorá vznikla v jeho majetkovej sfére v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím a prejavila sa stratou očakávaného prínosu. Pri pravidelnom behu vecí, nebyť rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 92/2011, ktorého nezákonnosť konštatoval vo svojom rozsudku ESLP, mohol žalobca dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, a to o funkčný plat, ktorý mu prináležal za obdobie október 2011 až september 2012 v jeho plnej výške, teda aj v tej jeho časti, v ktorej časti prišlo v dôsledku realizácie disciplinárneho opatrenia k jeho zníženiu za relevantné obdobie jedného roka. Výšku tejto čiastkovej majetkovej ujmy žalovaná nenamietala, preto ju súd považoval za nespornú v celej žalobcom uplatnenej výške.

1.4. Na námietku žalovanej, že nebola preukázaná skutočná škoda v nákladoch, ktoré žalobca vynaložil na úhradu trov konania spočívajúcich v odmene zaplatenej právnomu zástupcovi za jednotlivé úkony právnej služby poskytnuté v súvislosti s konaním vedeným pred ústavným súdom pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, súd prvej inštancie neprihliadol z dôvodu, že uskutočnil sudcovskú koncentráciu konania, pričom stanovenú lehotu žalovaná na namietanie uvedenej skutočnosti nevyužila. To isté platilo aj pre žalobcom uplatnený nárok na úroky z omeškania. Námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku považoval súd za nedôvodnú.

2.1. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná. Poukázala na odvolacie dôvody v zmysle ustanovení § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne. Z dôvodu odlišnosti situácie sa nestotožnila so závermi okresného súdu, ktorý na prejednávanú situáciu aplikoval slovenskú judikatúru, podľa ktorej pri niektorých rozhodnutiach v trestnom konaní možno upustiť od požiadavky na zrušenie nezákonného rozhodnutia. Rovnako nesúhlasila s použitím judikatúry českých súdov, keďže išlo o odlišnú situáciu, lebo slovenská právna úprava na rozdiel od českej podľa ústavného súdu pripúšťala obnovu konania aj proti rozhodnutiam ústavného súdu aj pred novelou Ústavy SR. Poukázala na skutočnosť, že porušenie Dohovoru nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia a obnova konania nebola jediným spôsobom nápravy. Zdôraznila aj potrebu prihliadať na výsledok konania po tom, ako bolo konštatované porušenie čl. 6 Dohovoru. Ďalej sa nestotožnila ani s posúdením otázky príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím a škodou žalobcu z iných hľadísk, z ktorých pri rozhodnutí vychádzal ESLP. Prvoinštančný súd nezohľadnil ani podstatný dôvod, aký by bol predpokladaný výsledok disciplinárneho konania, ak by sa o ňom opäť konalo. Poukázala na závery Najvyššieho súdu ČR, podľa ktorých, ak sa k otázke príčinnej súvislosti vyjadril ESLP negatívne, odvolací súd postupoval správne, pokiaľ prihliadol k tomuto záveru ESLP. Podľa žalovanej sa mal súd prvej inštancie zaoberať posúdením otázky, či vzhľadom na uplatnený nárok žalobcu, by bol tento v samotnom disciplinárnom konaní úspešný alebo neúspešný, ak by nedošlo k porušeniu čl. 6 Dohovoru. Mal v tomto vziať do úvahy argumentáciu ESLP a posúdiť túto otázku ako prejudiciálnu, pokiaľ ide o posúdenie príčinnej súvislosti. Žalovaná mala ďalej za to, že okresný súd nesprávne aplikoval prechodné ustanovenia CSP týkajúce sa sudcovskej koncentrácie konania. Súd prvej inštancie nemohol prelomiť zákaz sudcovskej koncentrácie (§ 470 ods. 2 CSP) tým, že po účinnosti novej právnej úpravy vydal uznesenie, na základe ktorého konanie skoncentruje a na prostriedky procesnej obrany uplatnené žalovanou na prvom pojednávaní nebude prihliadať. Jej argumentácii svedčí jazykový aj teleologický výklad predmetného ustanovenia. Nastolila otázku možnosti použitia koncentrácie konania (predchádzajúcim uznesením súdu) v súvislosti s jednotlivými odsekmi § 181 CSP. Navyše proti úrokom z omeškania namietala už pred vydaním uznesenia.

2.2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 20. októbra 2020, sp. zn. 5Co/197/2019, v spojení s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2021, sp. zn. 5Co/197/2019 a z 5. mája 2021, sp. zn. 5Co/197/2019, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Vo svojom odôvodnení podrobne rekapituloval obsah rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolania

žalovanej. Poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Doplnil, že súhlasí so záverom o „zrušovacom“ charaktere rozhodnutia ESLP. Záver o „nezmeniteľnosti“ rozhodnutia ústavného súdu vnútroštátnymi prostriedkami v minulosti odôvodnil i tým, že ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. bola táto možnosť do ústavy vložená.

3.1. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Namietala, že súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), ako aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, a to otázky od ktorej záviselo rozhodnutie súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola ešte vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalovaná navrhla napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť v celom rozsahu, alternatívne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP videla žalovaná v dvoch aspektoch: 1) rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, a teda nepreskúmateľné, 2) nesprávna aplikácia ustanovení o koncentrácii konania viedla k tomu, že nebolo prihliadnuté na námietky žalovanej vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku, pričom odvolací súd napriek námietkam v odvolaní nezasiahol. V súvislosti so sudcovskou koncentráciou konania uviedla, že odvolací súd sa s jej námietkami týkajúcimi sa tejto otázky vôbec nezaoberal a zaťažil tým svoje rozhodnutie rovnakou vadou ako súd prvej inštancie a to, že jej bolo znemožnené nesprávnym posúdením prechodného ustanovenia CSP účinne namietat proti nároku na náhradu trov konania pred disciplinárnym súdom a proti úrokom z omeškania. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa nezaoberal jej argumentáciou k sudcovej koncentrácii konania zopakovala svoje argumenty z odvolania. Uviedla, že odvolací súd sa navyše vôbec nevysporiadal s jej námietkami týkajúcimi sa nesprávneho právneho posúdenia veci okrem jednej. Zdôraznila, že pre naplnenie nárokov na odôvodnenie rozhodnutia nie je možné akceptovať, ak sa odvolací súd len stotožní s napadnutým rozhodnutím a vôbec sa nevyjadrí k odvolacím námietkam.

3.3. Nesprávne právne posúdenie veci konajúcimi súdmi videla dovolateľka v nesprávnom riešení otázok: 1) či rozhodnutie Ústavného súdu SR o disciplinárnom previnení a uložení disciplinárneho opatrenia predsedovi Najvyššieho súdu SR je možné považovať za nezákonné rozhodnutie na účely § 3 ods. 1 písm. a) a §§ 5 a 6 zákona č. 514/2003 Z. z. bez toho, aby bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť, a to len v dôsledku rozsudku ESLP, ktorým bolo konštatované porušenie práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 6 dohovoru, 2) či sumu, o ktorú došlo k zníženiu funkčného platu žalobcu v dôsledku disciplinárneho opatrenia uloženého disciplinárnym rozhodnutím, je možné považovať za škodu, na ktorej náhradu má žalobca právo len v dôsledku rozsudku ESLP, ktorým bolo konštatované porušenie práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 6 Dohovoru, ak disciplinárne rozhodnutie nikdy nebolo zrušené ani zmenené.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalovaná len opakuje svoje argumenty z doterajšieho priebehu konania a navrhol jej dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným odvolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci

konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak :

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. V preskúmvanej veci predmetom dovolacieho prieskumu bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku vydaného súdom prvej inštancie, týkajúceho sa uplatnených nárokov na náhradu škodu (majetkovej) z titulu nezákonného rozhodnutia ústavného súdu v disciplinárnom konaní proti žalobcovi, pretože EŠLP konštatoval pri predmetnom rozhodnutí ústavného súdu porušenie čl. 6 Dohovoru.

13. Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie. Súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa nároku, o ktorom rozsudkom rozhoduje a musí byť z neho zrejmé, ako o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

14. V rozsudku musí byť posúdený celý predmet konania v jeho komplexnosti, vo všetkých problematických otázkach, ktoré sú súdnym konaním otvorené. Súd je v konaní povinný poukázať a dostatočne sa zaoberať s argumentami, ktoré žalovaný nárok podporujú, aj s tými, ktoré ho spochybňujú. Znamená to, že musia byť vyriešené všetky právne otázky, nielen niektoré alebo dokonca

len jedna z nich. Aby rozsudok bol preskúmateľný a mohol byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa predmetu konania a musí byť z neho zrejmé, na základe akých dôvodov o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

15. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľka opodstatnene namietala nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 387 ods. 3 CSP sa náležite nevysporiadal s relevantnými námietkami uplatnenými žalovanou v odvolacom konaní, týkajúcimi sa nesprávneho posúdenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednostného vzťahu medzi stranami sporu vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody v súvislosti s disciplinárnym konaním žalobcu, následného rozsudku ESLP a konaní o jeho návrhoch na obnovu konania, ktoré nasledovali. Takisto sa odvolací súd nezaoberal argumentáciou žalovanej pokiaľ šlo o posúdenie otázky sudcovskej koncentrácie konania v predmetnej veci aj v súvislosti s prechodným ustanovením § 470 ods. 2 CSP.

16. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takomto prípade sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní pred súdom prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 1296 s.).

17. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13. novembra 2018, zverejneného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 47/2018, je odvolací súd povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Podľa tohto rozhodnutia všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Ako v predmetnom náleze pokračuje ústavný súd: „ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takomto prípade sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.“ Ústavný súd zároveň konštatoval, že absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

18.1. Krajský súd v predmetnej veci uviedol, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods.

1, 2, 3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP). Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, obmedzil odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP. V súvislosti s námietkami žalovanej (ako uvádza krajský súd „v konaní“ a nie „v odvolaní“) uviedol, že keďže slovenský právny poriadok neumožňoval žalobcovi zmenu alebo zrušenie rozhodnutia ústavného súdu v disciplinárnom konaní, treba za zrušujúce rozhodnutie považovať i samotné rozhodnutie EŠLP konštatujúce porušenie jeho práva na spravodlivé prerokovanie veci pred nestranným súdom.

18.2. Ako je uvedené vyššie, dovolateľka namietala voči záverom súdu prvej inštancie o tom, že disciplinárne rozhodnutie nie je možné považovať za nezákonné, ani „zrušujúce“, keď jednak namietala nesprávne použitie slovenskej i českej judikatúry, jednak porušenie Dohovoru nespôsobovalo podľa nej nezákonnosť disciplinárneho rozhodnutia, taktiež poukazovala na problematické stránky veci po vydaní rozhodnutia EŠLP. Namietala aj proti záverom o existencii škody a príčinnej súvislosti medzi disciplinárnym rozhodnutím a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť. V tejto súvislosti poukazovala na rozpory medzi závermi EŠLP a okresného súdu i na ďalší vývoj sporu, ktorý by mal podľa nej byť tiež predpokladom na konštatovanie príčinnej súvislosti. Napokon namietala i voči aplikácii ustanovení o koncentrácii konania (vrátane prechodných ustanovení CSP).

19. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa jednotlivými námietkami žalovanej, ktoré uplatnila v odvolaní, nezaoberal. Veľmi letmo sa vysporiadal len s jednou z nich, aj to takým spôsobom, že poukázal len na argumentáciu súdu prvej inštancie, uviedol svoj názor, ale na argumentáciu žalovanej vôbec nereagoval. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že krajský súd napriek výslovnému príkazu obsiahnutému v § 387 ods. 3 CSP, aby sa v odôvodnení vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, s takýmito tvrdeniami uvedenými žalovanou ako odvolateľkou, sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal, iba skonštatoval správnosť dôvodov uvedených okresným súdom ako súdom prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Posúdenie veci krajským súdom sa tak neodrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok. Nemožno hovoriť o tom, že by sa žalovaná „opakovala“ vo svojej argumentácii z konania pred okresným súdom a tento sa s jej argumentáciou, ktorú použila v odvolaní, už vysporiadal.

20. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

21. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd na záver dodáva, že uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP bol dôvodný, lebo náležitým neodôvodnením napadnutého rozhodnutia, nevysporiadaním sa s podstatnými námietkami žalovanej v odvolacom konaní, došlo k porušeniu procesných práv strany v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v ktorom je implikované právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

22. Dovolateľka namietala vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP i tým, že oba konajúce sudy jej nesprávnym záverom o možnosti sudcovskej koncentrácie konania v konaní začatom podľa OSP (prechodné ustanovenia § 470 ods. 2 CSP) znemožnili, aby uplatňovala jej patriace práva spočívajúce v prednášaní námietok k uplatnenému nároku a v popieraní skutkových tvrdení. V predmetnej súvislosti je rozhodnutie odvolacieho súdu rovnako nepreskúmateľné a je potrebné, aby odvolací súd preskúmal aj túto odvoláciu argumentáciu žalovanej a zaujal k nej stanovisko.

23. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

24. Z uvedených dôvodov dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 v spojení s § 450 CSP).

25. V ďalšom konaní je úlohou odvolacieho súdu o odvolaní žalovanej opätovne rozhodnúť. Vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu v tomto uznesení je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.